

УДК 821.111(73)-31.09
DOI: 10.26565/2227-1864-2020-85-04

Роль антологій у розробці підходів до вивчення азійсько-американської літератури

Олена Анатоліївна Мащенко

кандидат філологічних наук, доцент кафедри порівняльної філології
східних та англомовних країн,
Дніпровський національний університет ім. О. Гончара
(пр. Гагаріна, 72, м. Дніпро, 49000, Україна);
e-mail: mav2006@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-4555-490X>

В статті розглянуто роль і місце перших антологій американської літератури, написаної письменниками азійського походження, завдяки яким було окреслено обриси того, що натеper прийнято називати азійсько-американськими літературними студіями. Уважний аналіз цих антологій дозволяє зрозуміти, чому проголошена в другій половині 20 століття наявність єдиної колективної азійсько-американської ідентичності піддається сумніву на зламі 20-21 віків. Він дає підстави констатувати, що антології не просто позначили статус-кво літератури, створеної американськими письменниками азійського походження, а і сформували лінії розлому, вздовж яких в кінці 20 століття будуть прикладатись зусилля позбавити азійсько-американську літературу статусу маргіальної, другорядної і представити її повноцінною складовою американського літературного континуума. Першу можна охарактеризувати як «подолання дефіса» ("beyond the hyphen"). Друга траєкторія пошуків виходу з етнічного укриття в кінці ХХ століття спрямована на «реконфігурацію канону» ("reconfiguring the canon"). Вона передбачає не лише зазіхання на те, щоби бути повноцінно залученими до американської літературної традиції, а і пошук своєї ролі у формуванні обрисів, якщо не генерації, сучасної американської літератури. Антології, яким належить першість у відкритті американських письменників азійського походження, як літературознавчий факт з одного боку були продовженням-переосмисленням традиції східних (китайських/японських) антологій. З іншого боку вони, не дивлячись на вкрай стисле теоретичне обґрунтування суті цього крила американської літератури, демонструють ступінь і динаміку його осмислення та інтерпретації як *integral part* західного літературного дискурсу.

Ключові слова: антологія, азійсько-американський, літературні студії, ідентичність, літературознавчий факт

Мащенко Е. А. Роль антологій в выработке подходов к изучению азиатско-американской литературы

В статье рассмотрена роль и место первых антологий американской литературы, написанной писателями азиатского происхождения, благодаря которым были очерчены абрисы того, что теперь принято называть азиатско-американскими литературными студиями. Внимательный анализ этих антологий позволяет понять, почему провозглашенное во второй половине 20 столетия наличие единой коллективной азиатско-американской идентичности подвергается сомнению на рубеже 20-21 веков. Он дает основания констатировать, что антологии не просто обозначили статус-кво литературы, созданной американскими писателями азиатского происхождения, а и сформировали линии разлома, вдоль которых в конце 20 века будут прикладываться усилия лишь азиатско-американскую литературу статуса маргинальной, второстепенной и представить ее полноценной составляющей американского литературного континуума. Первую можно охарактеризовать как «преодоление дефиса» ("beyond the hyphen"). Вторая траектория поисков выхода из этнического укрития в конце ХХ века направлена на «реконфигурацию канона» ("reconfiguring the canon"). Она предполагает не только посягательства на то, чтобы быть полноценно вовлеченными в американскую литературную традицию, а и поиск своей роли в формировании очертаний, если не порождения, современной американской литературы. Антологии, которым принадлежит первенство в открытии американских писателей азиатского происхождения, как литературоведческий факт с одного боку были продолжением-переосмыслением традиции восточных (китайских/японских) антологий. С другой стороны, они, несмотря на крайне сжатое теоретическое обоснование сути этого крыла американской литературы, демонстрируют степень и динамику его осмысления и интерпретации как *integral part* западного литературного дискурса.

Ключевые слова: антология, азиатско-американский, литературные студии, идентичность, литературоведческий факт

Mashchenko Olena. The Role of Anthologies in Developing Approaches to The Study of Asian American Literature

The article reviews the role and position of the first anthologies of American literature written by writers of Asian descent, due to which the outlines for what are now commonly known as Asian American literary studies were defined. A close analysis of these anthologies enables to realize why the existence of a unified collective Asian American identity, which was proclaimed in the second half of the 20th century, is being questioned at the milestone of the 20th and 21st centuries. It gives reason to state that the anthologies did not only emphasize the status quo of literature created by American writers of Asian descent, but also formed fracture lines along which at the end of the 20th century efforts were made to deprive Asian-American literature of the status of marginal, secondary and present it as a full-fledged component of American literary continuum. The first one can be described as "beyond the hyphen". The second trajectory of the search for a way out of ethnic shelter at the end of the 20th century is aimed at "reconfiguring the canon". It involves not only a demand of being fully involved into the American literary tradition, but also a search for its role in shaping, if not generating contemporary American literature. The anthologies that hold the primacy in the discovery of American writers of Asian descent, as a literary fact on one side, were both a continuation and rethinking of the tradition of Eastern (Chinese/Japanese) anthologies. On the other hand, despite the extremely compressed theoretical foundation for the essence of this wing of American literature, they show the extent and dynamism of its understanding and interpretation as an integral part of Western literary discourse.

Key words: anthology, Asian American, literary studies, identity, literary fact

Американська література, написана письменниками азійського походження звернула на себе увагу євроатлантичних літературознавців лише на зламі 20-21-го століть. Саме в цей час побачили світ на теперішній час найбільш авторитетні монографії, присвячені соціокультурним та соціо-історичним аспектам її зародження та становлення – Е. Кім «Азійсько-американська література: знайомство з творами та їх історичним контекстом» (“Asian American Literature: An Introduction To The Writings and Their Historical Context”, 1982) [8], Е. Лінь «Між світами: письменниці китайського походження» (“Between Worlds: Women Writers of Chinese Ancestry, 1990) [11], Л. Лоу «Імміграційні закони: азійсько-американська культурна політика (“Immigrant Acts. On Asian American Cultural Politics”, 1996) [12], Сяо-хуанг Їнь (Xiao-huang Yin) «Китайсько-американська література з 1850-х років» (“Chinese American Literature Since the 1850s”, 2000) [17].

Водночас, вести мову про вищезгадані монографії як про точку відліку азійсько-американських студій, ігноруючи перші антології азійсько-американської літератури, значить суттєво обмежити предметну сферу дослідження. Деякі з антологій і сьогодні часто згадуються у розвідках, присвячених проблемам американської літератури, написані письменниками азійського походження. Проте більша частина з них так і не отримала зваженої всебічної оцінки. Проблема не лише в тому, що в монографіях Е. Кім, Е. Лінь чи Л. Лоу кожна із найбільш важливих антологій аналізується як окреме явище. Справа і в тому, що наприкінці 20-го століття, як не без іронії зазначає С. Коші «... темпи випуску критичних та теоретичних публікацій про твори значно відстають від плідного виробництва антологій азійсько-американської літератури» [9]. В результаті антології поступово отримали статус явищ «другого порядку», і дискусії навколо їх місця в азійсько-американському дискурсі фактично припинились, а їх справжня роль у визначенні підходів до вивчення азійсько-американської літератури так ніколи і не була досліджена. Мета даної статті – продемонструвати, що саме антології започаткували головні стратегічні напрями дослідження азійсько-американської літератури, які і дотепер визначають траєкторію наукових і художніх пошуків.

Першість у відкритті американських письменників, які мали азійське коріння належить трьом найбільш значним і впливовим антологіям азійсько-американської літератури. Не дивлячись на вкрай стисле обґрунтування суті цього феномена (а часто-густо й його відсутність), антології, тим не менш, наочно – через перелік включених у них авторів, особливості систематизації їх текстів, назви розділів – демонструють ступінь і динаміку його вивченості і розуміння. Фактично, антології творів азійсько-

американських письменників 70-х років сформували обриси сучасних азійсько-американських літературних студій.

На початку 1970-тих років світ побачили три найбільш значні й впливові антології азійсько-американської літератури, які визнані конститутивними: Кай-Ю Сю і Хелен Палубінскас «Азійсько-американські письменники» (“Asian-American Authors”, 1972) [7], «Азійсько-американський добробок: антологія прози і поезії» (“Asian-American Heritage: An Anthology of Prose and Poetry”, 1974) Девіда Сін-Фу Ванда (David Hsin-Fu Wand) [14] і «Айїїїїїї! Антологія азійсько-американських письменників» (“Aiiieeeee!: An Anthology of Asian-American Writers”, 1974) [2]. Попри спільну прагматичну мету, яку ставили перед собою укладачі трьох вищезгаданих антологій азійсько-американської літератури – ознайомлення американських читачів з творами, написаними американськими письменниками азійського походження – вони продемонстрували кардинальні розбіжності у поглядах дослідників на моделі її співіснування з американською традицією та літературою мейнстріму.

Сучасними літературознавцями антологія «Азійсько-американські письменники» («Asian-American Authors», 1972) під редакцією Кай-Ю Сю і Хелен Палубінскас закономірно вважається фундаментом вивчення цієї літератури. В короткому вступі до неї автори визначили ідеологічні та естетичні принципи, що не лише окреслили лінії перетину та розмежування всередині американської літератури, створеної письменниками азійського походження, а й сформували обриси азійсько-євроатлантичних студій. Першою з ключових тез, що прозвучала у вступі, було наголошено на неможливості оминати питання національної ідентифікації письменника, особливо коли той зазнає бікультурних або крос-культурних впливів: «У цьому питанні одна і та ж проблема турбує всіх чутливих людей, незалежно від їх етнічного походження» [7, с. 2]. Саме в цій антології зафіксовано естетичний принцип, освоєння якого передбачає створення нового образу азійця в євроатлантичній літературі. Він полягає у відмові від його екзотизації та наділення рисами реальної – з усіма її позитивними і негативними рисами – людини: «Повстання проти стереотипу – справжнє і серйозне починання цих азійсько-американських письменників. ... Вони хочуть, щоб азійських американців любили такими, які вони є: людьми, яким притаманні гідність та краса, які мають шкіру іншого відтінку, волосся більш темне та пряме, свої власні мовні акценти. Вони хочуть, щоб білі американці поважали ці риси, не спотворюючи їх, забарвлюючи їх чи романтизуючи» [7, с. 5]. Окрім цього, дослідниками проголошується – теоретично розпливчато обґрунтоване – існування виняткової сіно-американської (і загалом –

азійсько-американської) «літературної чуттєвості» (“literary sensibility”), яка, на їх думку, полягає у підсвідомому бажанні американських письменників азійського походження відповідати нав’язаним їм білими американцями міфічних характеру та чеснот [7, с. 11].

Натепер можна напевно стверджувати, що перша антологія випередила свій час, адже побачила світ тоді, коли ще не було ніякого реального розуміння або визначення того, чим була американська література з азійським началом. Незважаючи на відносно малий обсяг, вона стала важливим редакторським і науковим досягненням та одним із наріжних каменів дослідження азійського крила сучасної американської літератури, оскільки саме вона послугувала першим доказом її існування та спробою «вирватися» з кола маргінальних літератур, шляхом презентації головних її представників.

В другій вищезгаданій антології під редакцією Д. С. Ванда хоч і проголошується неможливість систематичного і збалансованого вивчення американської літератури без ретельного дослідження «проникнення та взаємодії» з нею інших літературних традицій [14, с. xi], творчість американських письменників азійського походження розглядається в ній не в художньому, а соціально-світоглядному аспекті. Саме він лежить в основі поділу її на дві групи: «войовничої молоді» (“militant”) на чолі з Френком Чіном та «політично поміркованих» (“politically moderate”) Даяни Чанг (Diana Chang), Джона Окади (John Okada) і Р. Кіма (Richard Eun Cook Kim), чії тексти апелюють до універсального колективного несвідомого, будуючи архетипну модель, що «... знаходить відгомін та вторинну вібрацію у світовій літературі» [14, с. 9]. І саме він стає ключовим аргументом, на який спирається Д. К. Ванд, намагаючись з’ясувати причини нехтування білими американцями творчості письменників «третього світу». Зокрема, дослідник зупиняється на релігійно-філософському (сповідання конфуціанства), зовнішньому (не належать до більшості WASP (white Anglo-Saxon protestant) та мовленнєвому чинниках. Нескладно побачити, що антологія Д. К. Ванда вирізняється примирливим і навіть компромісним характером, що полягає не лише у вкрай стриманій тональності вступу, а і в переліку включених до антології творів. Так, в ній відсутні Л. Чу або Л. Юйтан на підставі невизнання цих письменників самою азійсько-американською спільнотою. Водночас, Д. К. Ванд порушує питання (залишаючи його при цьому нерозв’язаним) розпливчастості поняття «азійсько-американський», оскільки воно не передбачає ані національного, ані мовного критеріїв опису тих явищ і процесів, що належать і відбуваються всередині цього поняття.

Антологія, без згадки про яку не обходиться жодна сучасна розвідка в області американської

літератури, написаної авторами азійського походження, це «Антологія азійсько-американських письменників» [16]. Справа не лише в тому, що її авторами стали такі американські автори, як Френк Чін, Джеффри Пол Чан, Шон Вонг Лоусон Фусао Інада. В цій антології вперше зроблена спроба осмислити природу ідентичності азійського американця, піддати сумніву неминучість превалювання білої культури і переходу з однієї культури в іншу. Вважається що в цій антології вперше пролунали ті питання, до яких буде звертатися азійсько-американська література кінця XX – початку XXI ст., а саме питання ідентифікації особистості в мультикультурному суспільстві. Її автори відмовляються від академічного стилю наукового дослідження, передаючи у книзі оригінальні голоси письменників та підлаштовуючись під ці голоси концептуально і стилістично. Одним з основних естетичних стрижнів азійсько-американської літератури є заявлена Ф. Чіном передмова-маніфест до цієї антології, у якій редактори декларувати відмінність творчості азійсько-американських письменників від творчості білих американців, що «насаджували білу культуру» і змальовували жовту людину, що «скулить, волаючи ааайййййй!». Натомість укладачі, подібно до укладачів першої антології, проголошують наявність особливої чуттєвості, як основної характеристики азійсько-американської ідентичності, пропонуючи концепцію «мультикультурної ідентичності», яка формується в американському суспільстві.

Таким чином, названі антології не просто позначили статус-кво літератури, створеної письменниками азійського походження, а і сформували лінії розлому, вздовж яких в кінці 20 століття будуть прикладатись зусилля позбавити азійсько-американську літературу статусу маргінальної, другорядної і представити її повноцінною складовою американського літературного континуума. Першу можна охарактеризувати як «подолання дефіса» (“beyond the hyphen”). Вона полягала у відмові від дефісу в складному слові “Asian-American” і трансформації його в словосполучення “Asian American”, що зміщувало акценти з «пограничності», «гібридності» цієї літератури на її «окремість» в американській літературі. Концептуальне обґрунтування цього повороту і було представлене у вже згаданому історико- і соціолітературному дослідженні Е. Кім «Азійсько-американська література: знайомство з творами та їх історичним контекстом». Цей поворот був закріплений декількома виданими пізніше антологіями азійсько-американської літератури і в першу чергу «Великою АЙЙЙЙЙЙЙ: Антологією китайсько-американської і японсько-американської літератури» (“The Big АШЕЕЕЕЕЕ!: An Anthology of Chinese American and Japanese American Literature”, 1991), а також численними книгами, підручниками і статтями, що

підтримували цю ідею. «Подолання дефісу» у підсумку зводилось до відстоювання специфічної самотності азійсько-американського художнього досвіду, а насправді – призводило до локалізації – нехай і в іншій степені – цього крила американської літератури. Намагання подолати бар'єр другорядності і гібридності, кінець кінцем слугувало дробленню і фрагментації цілого унікального масиву американської літератури, що критично переосмислював не лише американську, а й азійську літературну традицію.

Разом з тим в кінці ХХ століття визначається інша траєкторія пошуків виходу з етнічного укриття, спрямована на «реконфігурацію канону» (“reconfiguring the canon”). Вона передбачає не лише зазіхання на те, щоби бути повноцінно залученими до американської літературної традиції, а і пошук шляхів для “shaping if not generating contemporary American literature”. Так, на початку 90х років з'явилося ще декілька антологій азійсько-американської літератури, які ознаменували суттєвий поворот в усвідомленні синкретизму і взаємодії азійсько-американської і євроатлантичної літератури. Саме в цей побачили світ антології американської літератури, написаної жінками азійського походження, в яких зібрано твори, тематика та проблематика яких обертається навколо гендерної нерівності та дискримінації жінки у сучасному американському суспільстві. Майже одночасно виходять «Заборонений стібок: азійсько-американська жіноча антологія» (“The Forbidden Stitch: An Asian American Woman's Anthology”, 1989) за редакцією Ширлі Лім і Маюми Тцутакава і «Порушуючи статус-кво: Антологія творів азійсько-американських жінок про себе» (“Making Waves: An Anthology of Writings by and about Asian American Women”, 1989), «Дім, в якому залишаються: Азійсько-Американська жіноча література» (“Home to Stay: Asian American Women's Fiction”, 1990) за редакцією Сільвії Ватанабе і Керол Бручак [15]. І якщо в першій із вищезазначених окреслені горизонти присутності американок азійського походження в американському літературному дискурсі, то в останній оголюється хиткість будь-яких горизонтів і меж. Об'єднує ці, на перший погляд різні, антології два послідовно пов'язаних аспекти. Перший – різноманітність і несхожість голосів американських письменниць азійського походження це ще один із багатьох варіацій жіночого голосу, на задвірках американського мейнстріму. Авторки антологій не просто обстоюють приналежність азійських американських письменниць американській літературі та протестують проти ярлика «етнічний». Включивши в свої антології твори письменниць, які резонували з ідеями специфічно жіночого читацького і письменницького досвіду, критикою логоцентризму, чоловічого шовінізму, патріархального суспільства, тощо, відстоювані феміністичною критикою і американською

жіночою літературою, або письменниць не-азійського походження, які мають багатий східний досвід, їх автори оскаржують власне ядро концепту «азійсько-американський». Другий – і головний – замість наслідування нав'язаних канонів, правил або парадигм («Сучасна азійсько-американська культура не диктується ані центральним комітетом, ані чоловіками чи братами, які беруть на себе відповідальність за це. Це не дублювання традиційних зразків, що передаються поколіннями» [10]), вони стають передумовою формування нових обрисів американської літератури.

На тому, що азійсько-американські письменники це не лише минуле американської літератури, а і її майбутнє наголошує і Дж. Хейдждорн: «Молоді азійсько-американські письменники процвітають і ростуть у таких сприятливих умовах, і я з'ясувала, що вражаючі публікації, що виходять з багатьох цих культурних центрів – збірки поезії, художня література, п'єса, усної історії та культурології – є чудовими ресурсами для будь-кого, хто дбає про минуле, сучасне та майбутнє американської літератури» [6, с. xxxi-xxxii].

Нескладно зрозуміти, чому родоначальниками азійсько-американських студій (загальноприйнятий в сучасному літературознавстві, але від того не менш обтічний «парасольковий» термін, який охоплює великий діапазон інтердисциплінарних досліджень) дотепер вважаються вищезазначені американські літературознавці й автори азійського походження. Проте саме це не в останню чергу обумовило ситуацію, що на початок ХХ століття в євроатлантичному літературному дискурсі з'явився не лише «літературний», а й «літературознавчий Чайнатаун». Так, серед тих, для кого азійсько-американська література і досі є міноритарною і маргінальною коли мова заходить про зародження азійсько-американського літературознавства, згадуються імена К. Хсю і Н. Палубінскас, зрідка Д. К. Ванда і завжди Ф. Чіна і Дж. П. Чана. В той же час існують оцінки американських письменників і літературознавців не-азійського походження, які не лише випередили три вищезазначені антології хронологічно, а й запропонували інше – більш зріле – світоглядне обґрунтування для її розуміння і вивчення. Тут слід згадати видану в 1969 року антологію «Говорити від свого імені» (“Speaking for ourselves”) Л. Фадерман і Б. Бредшоу. Її можна вважати одним із найбільш значимих орієнтирів початку залучення азійсько-американської літератури до загального простору американської літератури. Структурно ця антологія повторює вже наявні антології етнічних літератур, і твори американських письменників представлені в ній за принципом етнічного походження їх авторів. Проте, вона відрізняється від всіх виданих пізніше антологій подібного роду концептуально и методологічно. Концептуальний

коректив полягав в уточненні феномена «американці» як білої англосаксонської більшості Сполучених Штатів (WASP) і модусу сприйняття поняття “mainstream” – с реалістичного на іронічний. Методологічний розрив с традицією складання антологій етнічних літератур позначений «одругорядненням» (“secondarization”) формально-історичного підходу до розуміння ролі та місця письменників в американській літературі та відсутністю акценту на «етнічному компоненті» їх творчості. Навзаєм були запропоновані інші критерії відбору творів для своєї антології, і перший з них – як в них віддзеркалені «грані американської мрії. Не буде перебільшенням сказати, що вже в середині 70-х років 20 століття саме цей критерій став вододілом між письменниками “ethnic” чи, пізніше, “hyphenated” та “American”. Він започаткував в американському літературознавстві процес усвідомлення того, що бідні єврейські квартали, на тлі яких розгортається сюжет роману С. Беллоу «Герцог», маленьке провінційне американське містечко Йокогама, в якому мешкають іммігранти з Японії та їх народженні в Америці нащадки, описаний в оповіданнях Т. Морі, і нью-йоркський Чайнатаун, що живе за жорстокими законами патріархальної китайської громади – це все Америка. Герої їх творів – американці з «...так званих американських етнічних або міноритарних груп» [3], і твори, написані цими письменниками без застережень насправді належать американській літературі.

Показовою є і «Нація націй: етнічна література в Америці» (“A Nation of Nations:

Ethnic Literature in America”, 1971) під редакцією Т. Л. Гросса [5]. В книзі відсутній літературно-критичний голос, натомість зібрано голоси тих, хто відрізнявся за будь-яким критерієм від представників домінуючої на той час культури WASP American. Названа антологія важлива тим, що її «мовчазний» автор вперше відмовився від формалізованої організації текстів за етнічним походженням авторів і фокусується на зв’язанні переплетіння в різних за жанром текстах ідей, проблематик і змістів, тематизація яких тою чи іншою мірою реалізується в творах всіх американських письменників азійського походження – «Сім’я», «Освіта», «Релігія», «Ідентичність», «Упередження», тощо.

І вже на зламі 20-21 століть були опубліковані принципово нові і переламні літературно-теоретичні дослідження, які суттєво вплинули на місце азійсько-американських студій в євроатлантичному літературознавстві, позбавивши їх другорядного статусу – Х. Грайс «Азійсько-американська проза, історія та життєписання» (“Asian American Fiction, History and Life Writing”, 2009) [4], Дж. Беніто, А. М. Манзанас, Б. Сіمال «Брехливі дзеркала: магичний реалізм в американських етнічних літературах» (“Uncertain Mirrors: Magical Realisms in US Ethnic Literatures”, 2009) [1] та Б. Сіمال-Гонсалес «Екокрітика і азійсько-американська література: Золоті гори, квітки дурману та туманні глобуси» (“Ecocriticism and Asian American Literature: Gold Mountains, Weedflowers and Murky Globes”, 2020) [13].

Література

1. Benito J., Manzananas A.M., Simal B. (Eds.) *Uncertain Mirrors: Magical Realisms in US Ethnic Literatures*. Amsterdam & N.Y.: Rodopi, 2009. 276 p.
2. Chin F., Chan J.P., Inada L.F., Wong Sh. (Eds.). *Aiiieeeee!: An Anthology of Asian-American Writers*. Washington: Howard University Press, 1974. 264 p.
3. Faderman L., Bradshaw B. (Eds.). *Speaking for ourselves*. Illinois: Scott, Foresman and Company, 1969. 615 p.
4. Grice H. *Asian American Fiction, History and Life Writing*. N.Y. & L.: Routledge, 2009. 156 p.
5. Gross Th. L. (Ed.). *A Nation of Nations: Ethnic Literature in America*. N.Y: The Free Press, 1971. 553 p.
6. Hagedorn J. (Ed.). *Charlie Chan is Dead 2. At Home in the World: An Anthology of Contemporary Asian American Fiction*. N. Y.: Penguin Books, 2004. 573 p.
7. Kai-yu H., Palubinskas, H. (Eds.). *Asian-American Authors*. Boston: Houghton Mifflin, 1972. 184 p.
8. Kim E. *Asian American Literature: An Introduction to the Writings and Their Historical Context*. Philadelphia: Temple University Press, 1982. 363 p.
9. Koshi S. *The Fiction of Asian American literature* <https://muse.jhu.edu/article/36743> (access date:08.05.2020)
10. Lim Sh., Tsutakawa M., Donnelly M. (Eds.). *The Forbidden Stitch: An Asian American Woman's Anthology*. Calyx Books, 1989. 290 p.
11. Ling A. *Between Worlds: Women Writers of Chinese Ancestry*. N. Y.: Pergamon Press, 1990. 212 p.
12. Lowe L. *Immigrant Acts. On Asian American Cultural Politics*. Durham & L.: Duke University Press, 1996. 252 p.
13. Simal-González B. *Ecocriticism and Asian American Literature: Gold Mountains, Weedflowers and Murky Globes*. Palgrave Macmillan, 2020. 273 p.
14. Wand D. H. (Ed.). *Asian-American Heritage*. N.Y.: Pocket Book, 1974. 308 p.
15. Watanabe S., Bruchac C. (Eds.). *Home to Stay: Asian American Women's Fiction*. N.Y.: Greenfield Review Press, 1990. 321 p.
16. Yen-Mei Wong D., Asian Women United of California (Eds.). *Making Waves: An Anthology of Writings by and about Asian American Women*. Boston: Beacon Press, 1989. 481 p.
17. Yin X. *Chinese American Literature Since the 1850s*. Urbana & Chicago: University of Illinois Press, 2000. 307 p.

References

1. Benito, J., Manzanar, A.M., Simal, B. (Eds.). (2009). *Uncertain Mirrors: Magical Realisms in US Ethnic Literatures*. Amsterdam & N.Y.: Rodopi.
2. Chin, F., Chan, J.P., Inada, L.F., Wong, Sh. (Eds.). (1974). *Aiiieeee!: An Anthology of Asian-American Writers*. Washington: Howard University Press.
3. Faderman, L., Bradshaw, B. (Eds.). (1969). *Speaking for ourselves*. Illinois: Scott, Foresman and Company.
4. Grice, H. (2009). *Asian American Fiction, History and Life Writing*. N.Y. & L.: Routledge.
5. Gross, Th. L. (Ed.). (1971). *A Nation of Nations: Ethnic Literature in America*. N.Y: The Free Press.
6. Hagedorn, J. (Ed.). (2004). *Charlie Chan is Dead 2. At Home in the World: An Anthology of Contemporary Asian American Fiction*. N. Y.: Penguin Books.
7. Kai-yu, H., Palubinskas, H. (Eds.). (1972). *Asian-American Authors*. Boston: Houghton Mifflin.
8. Kim, E. (1982). *Asian American Literature: An Introduction to the Writings and Their Historical Context*. Philadelphia: Temple University Press.
9. Koshi, S. *The Fiction of Asian American literature* <https://muse.jhu.edu/article/36743> (access date:08.05.2020)
10. Lim, Sh., Tsutakawa, M., Donnelly, M. (Eds.). (1989). *The Forbidden Stitch: An Asian American Woman's Anthology*. Calyx Books.
11. Ling, A. (1990). *Between Worlds: Women Writers of Chinese Ancestry*. N. Y.: Pergamon Press.
12. Lowe, L. (1996). *Immigrant Acts. On Asian American Cultural Politics*. Durham & L.: Duke University Press.
13. Simal-González, B. (2020) *Ecocriticism and Asian American Literature: Gold Mountains, Weedflowers and Murky Globes*. Palgrave Macmillan.
14. Wand, D. H. (Ed.). (1974). *Asian-American Heritage*. N.Y.: Pocket Book.
15. Watanabe, S., Bruchac, C. (Eds.). (1990). *Home to Stay: Asian American Women's Fiction*. N.Y.: Greenfield Review Press.
16. Yen-Mei Wong, D., *Asian Women United of California* (Eds.). (1989). *Making Waves: An Anthology of Writings by and about Asian American Women*. Boston: Beacon Press.
17. Yin, X. (2000). *Chinese American Literature Since the 1850s*. Urbana & Chicago: University of Illinois Press.

Машенко Елена Анатольевна, кандидат филологических наук, доцент кафедры сравнительной филологии восточных и англоязычных стран, Днепровский национальный университет им. О. Гончара (пр. Гагарина, 72, Днепр, 49000, Украина); e-mail: mav2006@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-4555-490X>

Olena Mashchenko, PhD in Philology, associate professor at the Department of Comparative Studies of Eastern and English-speaking countries, Oles Honchar Dnipro National University (Gagarin ave., 72, Dnipro, 49000, Ukraine); e-mail: mav2006@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-4555-490X>